CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

वि॰सि॰ ॥श्रीगणेशायनमः॥श्रीगुरुभ्योनमः॥श्रीकुलदेवतायै म॰
१ नमः॥शिवतनयवरिष्ठंसर्वकल्याणमूर्तिंकरकमलह १०
स्तंशोभितंमोदकेन॥अरुणकुसुममालाव्यालबद्धोदरंत्वंम
महहृदयनिवासंश्रीगणेशंनमामि॥१॥शरदमलसुधापूरलोल
कल्लोलमालिनी॥सरस्वतिनमस्तुभ्यंविदधातिकथामिमां॥२॥
सर्वश्रुतिशिरोरत्नंविराजितपदांबुजं॥वेदांतगर्भसूर्यायत
स्मैश्रीगुरवेनमः॥३॥देहद्वयातेंजाणता॥देहद्वयतूंनव्हेसीनि
भ्रांता॥तेणेंचितुझीनिरसेलतत्वता॥विपरीतज्ञान॥४॥जे राम
देहद्वयातेंव्यालें॥जेदेहद्वयमीऐसेजेसोभुलविलें॥तेंमिथ्या १

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

ज्ञानें तुटे निरसले । विलक्षण साक्षित्वें । २ । निरसले अ
न्यथाज्ञान । तरी ते थिचे निरसावें नव गुण । तरी ते कवण कव
ण । ते सांगिजेले ॥ ३ ॥ श्लोक ॥ बुद्धिश्च सुखदुःखश्च मेह्नइ
छास्तथैव च । द्वेषश्च भावनाश्चैव पुण्यपातकमेव च ॥ १ ॥ टीका
बुद्धि सुख दुःख प्रयत्न । इछा द्वेष संस्कार पुण्य । पाप हे नव
गुण सांगीतले । ४ । याचा विनाश हाचि मोक्ष । ऐसा वैशेख
२ चा पक्ष । परी अज्ञान निरसेवीण नव्हे अपरोक्ष । आत्मसाक्षा
द्वय त्कार । ५ । आत्मया शरीर हे बंधन । तया शरीरा मूळ अज्ञान कार
ण । म्हणोनि अज्ञान निवृत्तीविण । मोक्ष केंचा । ६ । जव अविद्य

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

वि·सिं· अज्ञान न फिटे ॥ तव संसार निःशेष न तुटे ॥ विपरीत ज्ञानाचा अं·
२ कोंभ फुटे ॥ मागुता म्हणो निया ॥ ८ ॥ त्या आत्मयाचे अज्ञाना १०
फिटावया आणीक नाही साधन ॥ येकत्वे सेरूपपरिज्ञान ॥ वा
चोनिया ॥ ९ ॥ जेणे स्वरूप न प्रकाशे ॥ तेचि अज्ञान जाणिजे के
से ॥ ऐसे म्हण सी तरी प्रसंग वशे ॥ पुसेन ते सांगपा ॥ ९ ॥ देह
द्वयाशी विलक्षण ॥ सांगपा ते कवण ॥ जो स्थूळसूक्ष्म प्रपंचा
शी जाण ॥ तूचि येक ॥ १० ॥ देहद्वयातीत जाणिव ॥ तेतु शिष्या
प्रकाशाची वाटिव ॥ तरी अमुचे मी स्वयंमेव ॥ ऐसे बोलपा ॥ ११ ॥ राम
ऐसे बोलती श्रीगुरुनाथ ॥ तव शिष्य जाला विचार रहित ॥ २

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

देहद्वयाहूनि असिलत ॥ ऐसा वचन तोपा ॥१२॥ मी पृथ्वी ना जळ
तेज ना अनिळ ॥ आकाश जे निर्मळ ॥ ते हि मी नव्हे ॥१३॥ या स्थू
ळ भुताचे अंश ॥ दृश्य ते निरोपिले पंचविस ॥ दृष्टा मी ते हि न
व्हे अस्थि मांस ॥ रक्त प्रभृति व ॥१४॥ सूक्ष्म भूताचे रचवाडे जे
जे लिंगदेह घडे ॥ ते हि मी नव्हे पुढे ॥ तरी मी कवण ॥१५॥ नव्हे मी
पंच प्राण ॥ जे मज दृश्यमान ॥ विषय पंचक ते हि आण ॥ मज पा
3 साव ॥१६॥ ज्ञानेंद्रियें पंचकें मज दृश्य ॥ कर्मेंद्रिय मी नव्हे अव
श्य ॥ अंतःकरण प्रकाश ॥ मी प्रकाशक ॥१७॥ मन मानाचा व्यापार
बुद्धि बुद्धिचा निर्धार ॥ चित्त चिंताचा विकार ॥ ते हि मी नव्हे ॥१८॥ नव्हे

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

पि. सिं. मी अहंकार ॥ आणि अहं तेचा व्यापार ॥ तयाचा ज्ञातार ॥ मी वेगळा प्र.
३ चि ॥ १९ ॥ स्थूळ देही चित्साकारता ॥ लिंग देही चित्साभासता ॥ १०
या दोहीं तें मी जाणता ॥ नव्हे मी विपरीत ज्ञान ॥ २० ॥ मी साकार
ना साभास ॥ देहद्वयाचा द्रष्टा मी उदास ॥ तो मी कोण ऐसा नाहीं
प्रकाश ॥ माझा मज ॥ २१ ॥ ऐसें शिष्यें विचारिलें ॥ मग श्रीगुरु
तें विचारिलें न विरलें ॥ जी मी मज विचारिलें ॥ ते प्रकाशिजे
॥ २२ ॥ जयो शिया सर्वांतें जाणणे ॥ तो मी आपणया तें चि नेणे
तें माते चि मज नेणे ॥ श्रीगुरुराया ॥ २३ ॥ आतां श्रीगुरुनाथ बो राम
ले ॥ तुवां आपुले देहद्वय जाणिलें ॥ परी अज्ञान निरसलें ॥ आत्म ३

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

यिषईचे ॥ २४ ॥ तूं जाण तूंचि आपणयातें नेणशी ॥ हे चित्त्क्षण अ
ज्ञानाइशी ॥ नाथिलें अज्ञानयाह्तोइशी ॥ निजमस्तकीं ॥ २५ ॥ मी ने
णें आपणयातें ॥ याचि परितुबाह्इशी अज्ञानातें ॥ ह्मणोनि अज्ञान
ष्टि अधिष्ठान निरुतें ॥ जाण नेहेचि ॥ २६ ॥ अज्ञानाष्टि अधिष्ठा
न ॥ तूंचि प्रत्यक्ष चैतन्य ॥ आरोप भ्रांती ष्टि आश्रयो अचेतन ॥ ऐसे
वोळे चिनये ॥ २७ ॥ साच रज्जु आश्रय सर्पाइशी ॥ परि रुटि यिय
सर्पाश्रयो न हे रज्जुइशी ॥ मिथ्याभूत अज्ञान तुज सत्यरूपाइशी ॥
आश्रयो केंवि घडे ॥ २८ ॥ मी आपणयातें नेणें ॥ ऐसें जउ अज्ञाना सि
न घडे बोलणें ॥ ह्मणोनि तुज सत्यरूपाष्टि धरणें ॥ अज्ञानातें पैं ॥ २९

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

वि·सिं· सांडुनि स्थूळ सूक्ष्म प्रपंचाशी ॥ जव पाहो गेला द्विदृष्ट्याशी ॥ तव व स·
४ णव्यतिरहित निराळेयाशी ॥ पारता भांबवलाशी ॥ ३०॥ येहूं विकिर ४·
तुतेचि आसशी ॥ नाथिले अज्ञान जाण तूं चि कवळिलाशी ॥ मीने
णरेसे अज्ञान त्वें जाणशी ॥ तो सांगे आता कवण ॥ ३१॥ जेसे उदक
चि बाबरिते व्याळे ॥ परी तियाते चि कवळिले ॥ तेसे अज्ञाने आवर
ले ॥ निजरूप तुझे ॥ ३२॥ स्थूळ सूक्ष्म देह द्वयाते ॥ आणि विपरीत ज्ञा
नाते ॥ अज्ञान चि प्रसवले म्हणउनि यालयाते कारण म्हणिजेपे
॥ ३३॥ ते अज्ञान तुझे कारण देह ॥ ते चित्तूं न व्हे ज्ञानि:संदेह ॥ तूं अ राम
ज्ञान साक्षि निःसंदेह ॥ परब्रह्मरूप ॥ ३४॥ मी आपणिया ज्ञानेण ॥ ४

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

ऐसे म्हणतु ॥ तया नेण नियाते हि आससी जाणतु । म्हणोनि द्रष्टा दृ
श्य अज्ञानाचि अतितु ॥ तूं निभ्रांत पे ॥ २५ ॥ मी नेणे ऐसे वाया चि
म्हणशी ॥ का जे मी नेणे ऐसे जाणत असशी ॥ तरी जाणने ते चि तूं
होशी ॥ नेणने ते मिथ्यारूप ॥ २६ ॥ जाणने ते ज्ञान । नेणने ते अज्ञा
न ॥ ज्ञान चि ले इले अळंकारण ॥ रथा अज्ञानाचे ॥ २७ ॥ असो हे अ
ज्ञान नव्हे सत्य ॥ तरि ते विपरीत ज्ञान विक्षेप असत्य । तत्कार्य दे
ह द्वय मिथ्या । सर्वथैव जाण ॥ २८ ॥ तुझे कारण देह अज्ञान । तेथे
सुषुप्तीचे अधिष्टान । ते चि सुषुप्ती कीं लक्षण । ऐसे सांगि
तले ॥ २९ ॥ जाग्रती आणि स्वप्न देहा । भोगिलीया इंद्रिये आपा

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

अ·सि· रावेनि अथासे । वियछे मन अज्ञानि उपसंहारत असे । तेसुषु म·
५ प्ति जाणपे ॥ ४० ॥ सहित दशेंद्रियाशी । आणि अंतःकर्णचतुष्टया १·
शि । विपरीत ज्ञानमाजि लीन होय अज्ञानाशी । तेसुषुप्ती जा
ण ॥ ४१ ॥ सुषुप्तीमाजि असोनि सुषुप्ती ते । तूं जाणतु आह
सि तियेते णिवेते । म बोधिसंगतु असशि तियेते । तरसाक्षि
चिचि ॥ ४२ ॥ म्हणोनि निर्दोष सुषुप्ती तुं नाते तुज । तियेते जा
णता आपणावेगळा तुं सं । अवस्थात्रयबुद्धी शि स्वरज तुं त
या वेगळाचि ॥ ४३ ॥ कारण देह सुषुप्ती अवस्था । या दोहीं अभि
मानाते जो धरिता । तया प्राज्ञ अभिमानाते हि जाणता । वेगळा राम
चि तं ॥ ४४ ॥ प्राज्ञ मृच्छनानंद भोग हृदयस्थान । तयाचे तुं जं अ ५

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

ईशान।हेपंचविधलमोगुण।हेकैसेनतु।४५।एवंस्थूळ
सूक्ष्मकारणदेहत्रय।जागृतीस्वप्नसुषुप्तीअवस्थात्रय
विश्वतैजसप्राज्ञहेअभिमानीत्रय।हेसर्वजाणतातेंचियेव
॥४६॥स्थूळप्रविवितमूर्छनानंदभोगत्रयातें।नेत्रकंठहृदय
स्थानत्रयातें।रजसत्वतमयागुणत्रयातें।जाणताआत्मातें
चियेक॥४७॥अविद्येचियागुणत्रयाचे॥निरोपिलेदळवाडेप्र
पंचाचे।तुजद्रष्टात्वयासकळाचे।म्हणोनिआश्रयसाक्षि॥४८॥
6 अविद्येचियागुणत्रयाचि।हेउभयप्रपंचाचि।तेनेणिजेतव
रिची।संस्मृतीनचुके॥४९॥आतांतुझेमळिनत्वफिटले।शुद्ध
आत्मत्वलाधले।गुणत्रयाचेबंधनतुटले॥आश्रयसाक्षित्वे॥५०॥

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

वि·सिं· हे सर्वहीन सोऊ नियासर्वांते ॥ निराकार जे जाणते ॥ तयानिराकं प्र·
५ बा आपणयातें ॥ बुझा ज्ञाशिलें ॥५१॥ एवं स्थूळलिंगकारण
हे देहत्रय जाले निरशान ॥ आतां आईक महाकारण ॥ श्रीमुकुंद
म्हणे ॥५२॥ इतिश्रीमद्विवेकसिंधौ संहारक्रमे गुरुशिष्यसंवा
दे कारणदेहनिरशानो नाम दशमप्रकर्ण संपूर्ण ॥ श्रीराम ॥ ॥

राम
५

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham